

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Udformningen af myndighedsloven og dermed reglerne om forældremyndighed og samværsret bygger i udstrakt grad på betænkning nr. 985/1983 »Forældremyndighed og samværsret«, som fortrinsvis er en juridisk revision af den dengang gældende lov. Udgangspunktet for ændringerne var overvejelser og forslag fra henholdsvis ægteskabsudvalget og børnekommissionen nedsat i 1969 og 1975.

Med de familiemæssige ændringer, der har fundet sted de senere år, er det spørgsmålet, om man stadig kan sige, at de to udvalgs undersøgelser er tidssvarende, idet konklusionerne i undersøgelserne og dermed den nuværende myndighedslov bygger på 15 til 20 år gamle resultater.

I mellemtiden er der fremkommet nye og væsentlige undersøgelser, som understreger familiens ændrede struktur i samfundet. Derved får børnene også en anden placering i forhold til deres forældre. Men børnene er i modsætning til forældrene ude af stand til at handle selv og er derfor underlagt forældremyndighedsindehaverens ønsker. Denne afhængighed af forældremyndighedsindehaverens beslutninger fordrer, at lovgivningen sikrer, hvad der er bedst for barnet.

Der er sket en hastig ændring i forholdet mellem børn født i og uden for ægteskab. Hvor der for 20 år siden næsten ingen børn blev født uden for ægteskabet, drejede det sig for 10 år siden om knap 30 pct. af alle børn. I 1989 fandt man, at næsten halvdelen af alle børn blev født uden for ægteskab (iflg. EF Eurostat: 45 pct.).

Andre undersøgelser fastslår, at myndighedslovens intentioner om, at barnet skal bevare en tæt kontakt til begge sine forældre også efter et parforholdsbrud (§ 23), ikke på det nuværende grundlag er opfyldt. Af Socialforskningsinstituttets undersøgelse offentliggjort i publikation 155 fra 1987 fremgår det, at kun i ca. 20 pct. af tilfældene finder denne hyppige kontakt mellem barn og den ikke samlevende forælder sted 4 år efter bruddet. En anden vigtig konklusion,

der drages i undersøgelsen, er, at den kontakt, som skabes umiddelbart efter et brud, ofte bliver gældende fremover. Det betyder, at hvis der bestemmes en mindre samværsret, forbliver kontakten mellem barn og samværsforælder lille. Omvendt betyder et udvidet samvær, at en hyppig og tæt kontakt bevares mellem barn og samværsforælder.

Det fremgår derfor af de nyere undersøgelser, at den hyppige kontakt til begge forældre mangler for 80 pct. af alle børn fra brudte parforhold. Samtidig fremgår det, at op mod halvdelen af alle skolebørn ikke lever sammen med begge forældre. Dette sammenholdt betyder, at ca. 1/3 af børnene i en tilfældig 5. klasse ikke bor sammen med begge deres forældre og derudover ikke har tæt kontakt til den ene forælder.

Danmark har ratificeret FN's børnekonvention, der indeholder det erklærede mål, at et barn under sin opvækst skal have tæt kontakt til begge forældre, men i over en tredjedel af tilfældene gives denne tryghed tilsyneladende ikke.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Der har nu i mere end 6 år været mulighed for at aftale fælles forældremyndighed mellem forældre, der ikke lever sammen, og for ugifte forældre. Denne mulighed blev skabt i erkendelse af, at barnets behov for to ligeværdige forældre er uafhængigt af forældrenes ægteskabelige status.

På baggrund af en voldsomt stigende tendens til, at børn fødes uden for ægteskab, må det antages, at loven fremover vil få større betydning, uanset om den virker efter hensigten eller ej. Det er derfor vigtigt tidligt at være opmærksom på, på hvilke områder loven eventuelt skal ændres.

Et af de områder, der bør overvejes, er, i lyset af at 45 pct. af alle børn fødes uden for ægteskabet, om det er rimeligt, at disse børn ved fødslen i realiteten kun har en forælder med forældreansvar. Det synes således at være »naturligt«, at barnet fra fødslen automatisk har to forældre med forældreansvar. Først når